
Dylągówka, st. 19, gm. Hyżne, woj. podkarpackie, AZP 106-78/22

Informator Archeologiczny : badania 33, 24-25

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podczas badań archeologicznych odsłonięto powierzchnię 253 arów. Eksplorowano obszar pełnej szerokości pomiędzy liniami rozgraniczenia autostrady na długości 240 m. Teren objęty wykopaliskami znajduje się na polu uprawnym. Warstwę gleby ornej usunięto za pomocą spychaczy. W trakcie badań na stanowisku zarejestrowano prostą sytuację stratygraficzną: pod warstwą orną (humus) zalegał piaszczysty calec bądź pokład gliny morenowej, w który wgłębiały się archeologiczne obiekty nieruchome.

Ogółem na stanowisku zarejestrowano 169 obiektów nieruchomych, z których większość pozbawiona była artefaktów kulturowych. Materiał archeologiczny zanotowano jedynie w 12 obiektach. Wstępna analiza zanotowanych fragmentów ceramiki pozwala przypisać większość znalezisk kulturze pucharów lejkowatych. W jednym obiekcie znaleziono fragment skorupy nowożytniej. Łącznie zebrano 47 fragmentów ceramiki i jeden krzemień.

Rozmieszczenie obiektów archeologicznych wskazuje na co najmniej dwa skupiska osadnicze. Pierwsze z nich koncentruje się w północno-wschodniej części stanowiska. Liczba obiektów zarejestrowanych na jednym arze sięga pięciu (brak znalezisk archeologicznych). Drugie z nich umiejscowione jest w centralnej części stanowiska i natrafiono w nim na obiekty zawierające materiał kulturowy. Koncentracja obiektów na 1 ar jest tutaj mniejsza i nie przekracza czterech. Na wschód od wymienionych skupisk, posuwając się pod górę, występują pojedyncze obiekty, pozbawione zawartości kulturowej. W tej części natrafiono na obiekt nr 167 zlokalizowany na arze 57c – jest on jednym z bardziej interesujących odkryć na stanowisku. Ma kształt koła o średnicy 2,5 m oraz intensywnie czarne wypełnisko. Przez obiekt przeprowadzono linię cięcia, odsłaniając jego profil. Miąższość obiektu w najgłębszym miejscu wynosiła ok. 180 cm. W eksplorowanym wypełnisku nie natrafiono na materiał archeologiczny. W spągu znajdowało się skupisko kamieni. Funkcji obiektu można jedynie domniemywać. Biorąc pod uwagę, iż znajdował się on w części stanowiska o podłożu gliniastym, można założyć, że było to miejsce czerpania tego surowca. Określenie chronologii obiektu nie jest możliwe. Usytuowanie stanowiska na zboczu wzniesienia oraz intensywna działalność agrotechniczna nie pozostała bez wpływu na stan zachowania wielu obiektów archeologicznych. Niemal 50% stanowiska leży na nieprzepuszczalnym podłożu, które tworzą pokłady gliny zwałowej. Tego typu sytuacja geologiczna szczególnie sprzyja zjawiskom stokowym – zanotowano szereg obiektów, których profile mogą świadczyć o niszczącej sile denudacji i głębokiej orki.

Odrębną kategorią obiektów nieruchomych zanotowanych na stanowisku Daniszew 14 były paleniska. Charakteryzowały się one interesującą kolorystyką wypełnisk, które tworzyły pasma intensywnie czarnego substratu mineralno-organicznego w otoczeniu żółtawopomarańczowego piasku drobnoziarnistego. Charakterystyczne przebarwienia wypełnisk mogą wskazywać na szczególny, konkretny cel wykorzystania palenisk.

Dokładne informacje chronologiczno-kulturowe, wraz z analizą funkcji stanowiska, zawierać będzie szczegółowe opracowanie materiałów, jakie zostanie wykonane w terminie późniejszym. W chwili obecnej można jedynie stwierdzić, że teren ten był intensywnie zasiedlony w pradziejach.

Dudka, st. 1, gm. Wydminy, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 20-75/- – patrz: mezolit

DYŁĄGÓWKA, st. 19, gm. Hyżne, woj. podkarpackie, AZP 106-78/22

- kopiec (kurhan) kultury ceramiki sznurowej z okresu późnego neolitu

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 11 do 21 października przez Barbarę Bargiel (Archeo-Baj s.c. w Lublinie, Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Pierwszy sezon badań. Finansowane przez WKZ. Przebadano powierzchnię 45 m².

Kopiec położony na kulminacji wododziału Sanu i Wisłoka, zniszczony przez liczne wkopy. Rozpoznano około ½ nasypu oraz fragment przestrzeni wokółkurhanowej. Pod nasypem stwierdzono istnienie charakterystycznego kolistego rowka wokółkurhanowego. W obrębie przestrzeni zamkniętej rowkiem na pierwotnym poziomie gruntu znaleziono 3 grociki strzał z krzemienia wołyńskiego, skrobacz, wiór i odłupki z tego samego surowca. Nie natrafiono na pochówek bądź pozostałości jamy grobowej (być może znajdują się w części nieprzebadanej lub zostały zniszczone przez późniejsze wkopy).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zabytki po zakończeniu badań i opracowaniu zostaną przekazane do Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w "Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego".

Badania będą kontynuowane.

DZIERŻYŚLAWICE, st. 10, gm. Głogówek, woj. opolskie, AZP 96-36/18

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada celtycka (okres lateński)

Informację o stanowisku przekazał jesienią 1992 roku rolnik z Dzierżysławic, który podczas orki odkrywał fragmenty naczyń glinianych. W 1993 roku stanowisko zweryfikowali pracownicy służby konserwatorskiej w Opolu. Badania weryfikacyjne AZP w 1994 roku potwierdziły niszczenie stanowiska głęboką orką. Dlatego wykonano ratownicze badania wykopaliskowe. Sezon w 1999 roku był trzecim z kolei, w którym prowadzono ratownicze badania wykopaliskowe. Całość prac była finansowana przez Generalnego Konserwatora Zabytków. Pracami w terenie kierował Marek Bednarek (autor sprawozdania).

Wykonane prace miały na celu zbadanie tych partii stanowiska, gdzie wcześniej w wykopach sondażowych (1997 r.) stwierdzono występowanie obiektów zabudowy oraz zaleganie bardzo bogatej w zabytki warstwy kulturowej. Wykonano dwa wykopy o łącznej powierzchni 145 m². W wykopie pierwszym odsłonięto i przebadano 6 obiektów i 12 jam posłupowych, natomiast w drugim 2 obiekty i 4 jamy posłupowe. Do ciekawszych odkryć należy obiekt w postaci wyraźnego skupiska dużych ułamków polepy, między którą wystąpiły fragmenty ceramiki lateńskiej oraz fragmenty żarna rotacyjnego. Ślady na polepie wskazują, że w miejscu tym znajdował się naziemny obiekt o plecionkowej konstrukcji ścian. Innym ciekawym znaleziskiem był kolisty obiekt o płaskim dnie i lekko rozchylonych na zewnątrz ściankach bocznych. W stropie obiektu oraz w spągu warstwy ornej wystąpiło, odwrócone dnem do góry, całe naczynie – amforka oraz skupisko fragmentów naczynia zasobowego. Materiał ceramiczny z tego obiektu należy w całości do kultury pucharów lejkowatych.

W wykonanych wykopach, podobnie jak w latach ubiegłych, stwierdzono występowanie poziomu warstwy kulturowej bezpośrednio pod warstwą orną, datowanego na okres lateński. Ulega on ciągłemu niszczeniu w czasie orki. Poziom związany z osadnictwem neolitycznym jest lepiej zachowany, gdyż jest głębiej położony.

Zabytki zostaną przekazane do Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. 35, 1999.

Badania nie będą kontynuowane.